

Legal Alert

Nowelizacja ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów – istotne zmiany w zakresie ochrony konsumentów

Lipiec 2015

Do I czytania w Sejmie został skierowany projekt ustawy o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw („Projekt”). Po ostatniej nowelizacji przepisów z zakresu ochrony konkurencji, która weszła w życie 18 stycznia br., posłowie tym razem pracować będą nad doniosłymi zmianami w zakresie ochrony zbiorowych interesów konsumentów. W przypadku uchwalenia ustawy nowelizującej do końca trwającej obecnie kadencji Sejmu, nowe przepisy wejdą w życie na początku 2016 roku. Poniżej przedstawiamy najistotniejsze zapisy Projektu w brzmieniu z dnia 10 lipca br.

Decyzje w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone

Projekt zakłada wprowadzenie do ustawy nowego rodzaju postępowania prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów („Prezes Urzędu”): postępowania w sprawie uznania postanowień wzorca umowy za niedozwolony, które co do zasady powinno zostać zakończone w ciągu 4 miesięcy od dnia jego wszczęcia (w sprawach szczególnie skomplikowanych – w ciągu 5 miesięcy). Tym samym, Prezes Urzędu ma zostać wyposażony w kompetencję samodzielnego wydawania w I instancji decyzji w sprawach klauzul abuzywnych (dzisiaj organem decydującym jest Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów).

Co do zasady stosowanie postanowień wzorca umowy uznanych za niedozwolone zagrożone będzie karą 10% obrotu osiągniętego w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary. W swojej decyzji Prezes Urzędu będzie mógł ponadto nałożyć na przedsiębiorcę obowiązek podjęcia określonych działań, które doprowadzą do usunięcia skutków stosowania niedozwolonego postanowienia. Projekt wskazuje, że w szczególności przedsiębiorca może zostać zobowiązany do:

- poinformowania o decyzji Prezesa Urzędu konsumentów, będących stronami umów zawartych na podstawie wzorca umowy zawierającego zakwestionowany zapis;
- złożenia oświadczenia o treści i formie określonej w decyzji.

Nałożone na przedsiębiorcę obowiązki mogą oznaczać konieczność aneksowania zawartych z konsumentami umów. Decyzja Prezesa Urzędu nie będzie oczywiście narzucać treści zmian, jakie powinny zostać zaimplementowane.

Prezes Urzędu będzie uprawniony do nałożenia kary stanowiącej równowartość 10.000 euro za każdy dzień opóźnienia w wykonaniu zobowiązań przez przedsiębiorcę.

W przypadku, gdy w toku postępowania przedsiębiorca zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań lub usunięcia skutków swoich działań, Prezes Urzędu może uwzględnić te zobowiązania w swojej decyzji. Prezes Urzędu nie nałoży wtedy na przedsiębiorcę kary pieniężnej przewidzianej za złamanie zakazu stosowania postanowień wzorca umowy uznanych za niedozwolone. Taka decyzja przewidywać będzie obowiązek składania w wyznaczonym terminie informacji o stopniu realizacji zobowiązań. Jeżeli przedsiębiorca, choćby nieumyślnie, uchyli się od obowiązku przekazywania tych informacji lub przekaze informacje nieprawdziwe lub wprowadzające w błąd, Prezes Urzędu uprawniony będzie do nałożenia kary w wysokości stanowiącej równowartość 50.000.000 euro.

Kontakt

W celu uzyskania dodatkowych informacji prosimy o kontakt:

Paulina Józefczuk
Menedżer praktyki prawa konkurencji
T: +48 22 50 50 799
paulina.jozefczuk@eversheds.pl

Błażej Grochowski
Prawnik
T: +48 22 54 23 116
blazej.grochowski@eversheds.pl

eversheds.pl

W przypadku, gdy przedsiębiorca nie wykona nałożonych na niego zobowiązań, Prezes Urzędu uprawniony będzie do uchylecia tych obowiązków i nałożenia na przedsiębiorcę kary w wysokości do 10% obrotu osiągniętego w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary.

Projekt rozstrzyga, że decyzja Prezesa Urzędu w sprawie uznania postanowień wzorca umowy za niedozwolone ma skutek wyłączenie w stosunku do przedsiębiorcy, będącego adresatem decyzji, oraz wszystkich konsumentów, którzy zawarli z nim umowę na podstawie wzorca zawierającego zakwestionowany zapis.

„Misselling” naruszeniem zbiorowych interesów konsumentów

Projekt reguluje kwestię tzw. „missellingu” w sektorze usług finansowych. Naruszeniem zbiorowych interesów konsumentów (zagrożonym karą do 10% obrotu osiągniętego w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary) będzie proponowanie konsumentom nabycia usług finansowych, które nie odpowiadają potrzebom tych konsumentów ustalonym z uwzględnieniem dostępnych przedsiębiorcy informacji w zakresie cech tych konsumentów lub proponowanie nabycia tych usług w sposób nieadekwatny do ich charakteru. Istotnym jest, że penalizowane będzie już samo oferowanie tego typu „usług niedopasowanych” niezależnie od tego, czy sprzedaż doszła do skutku.

Decyzja tymczasowa

Podobnie jak w przypadku postępowań antymonopolowych, również w postępowaniach w sprawach praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów Prezes Urzędu uprawniony będzie do wydania decyzji zobowiązującej przedsiębiorcę do zaniechania określonych działań w celu zapobieżenia poważnym i trudnym do usunięcia zagrożeniom jeszcze przed formalnym zakończeniem postępowania, jeżeli zostanie uprawdopodobnione, że dalsze stosowanie zarzucanej praktyki może spowodować takie zagrożenia. Wniesienie odwołania przez adresata decyzji nie będzie wstrzymywać jej wykonania.

Ze względu na daleko idące skutki tego typu decyzji, koniecznym jest zapewnienie możliwie szybkiego przeprowadzenia procedury odwoławczej. Projekt przewiduje, że w przypadku wniesienia odwołania od decyzji tymczasowej (wydanej w postępowaniu antymonopolowym albo w postępowaniu w sprawach praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów) Prezes Urzędu przekaze do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów akta sprawy w terminie 14 dni od dnia wniesienia odwołania, Sąd zaś rozpatrzy odwołanie w ciągu 2 miesięcy od dnia otrzymania akt.

Dłuższy okres przedawnienia praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów

Projekt przewiduje, że Prezes Urzędu nie będzie uprawniony do wszczęcia postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, jeżeli upłynęły 3 lata od końca roku, w którym zaprzestano stosowania danej praktyki. Obecne przepisy stanowią, że przedawnienie następuje z upływem 12 miesięcy od zakończenia roku, w którym zaprzestano stosowania praktyki.

„Zakup kontrolowany”

W Projekcie proponuje się wprowadzenie instytucji „zakupu kontrolowanego”. W celu uzyskania informacji mogących stanowić dowód w sprawie, inspektorzy Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów lub Inspekcji Handlowej będą uprawnieni, na podstawie upoważnienia Prezesa Urzędu oraz zgody Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, do podjęcia czynności zmierzających do dokonania zakupu towaru, bez obowiązku ujawnienia swojej tożsamości, aż do zakończenia czynności. Z przebiegu czynności sporządzany będzie protokół, który może być utrwalany za pomocą urządzeń rejestrujących obraz i dźwięk bez informowania o tym fakcie kontrolowanego, aż do zakończenia czynności.